

גליון 19, 13 במאי 2009

מכירת חיסול נוסח נתניהו ועיני

כאשר הטיטניק הקפיטליסטית שוקעת – מספקים סירות הצלה רק להון.

מאת אפרים דוידי

הצעת תקציב המדינה לשנים 2009/10, לרבות גזירות ״חוק ההסדרים״, מלמדת, כי נתניהו נאמן לעקרונותיו: כאשר הטיטניק הקפיטליסטית עומדת לרדת למצולות הים, הוא מבטיח את מקומם של בעלי ההון בסירות ההצלה. את הבעיות הקשות של המשבר הכלכלי הוא מנסה לרפא באותן תרופות ניאו-ליברליות, שגרמו להחמרת מצבו.

אהוד ברק, למשל, דורש את ״הרחבת בסיס התקציב״, אך באותה נשימה גם דורש להגדיל את ההוצאות הצבאיות, לרבות ההוצאות להתנחלויות ולהכנת המלחמה הבאה.

היועץ הכלכלי של שר האוצר, פרופ׳ עומר מואב, התריע, כי "מה שקרה באיסלנד יכול לקרות בישראל״. אבל באיסלנד הרחוקה נוהגים אחרת. לאחר שבועות של הפגנות המוניות חסרות תקדים (במדינה שמספר תושביה אינו עולה על מספר תושבי ת״א-יפו), התפטרה הממשלה השמרנית והוקמה הממשלה השמאלית ביותר בתולדותיה. במקביל הוחלט להלאים את כל המערכת הבנקאית. נכון, אנחנו לא איסלנד. בישראל בחרו האזרחים בממשלה הימנית ביותר בתולדותיה.

לרגל ה-1 במאי, החליט נשיא ונצואלה, הוגו צ׳אבס, להעניק תוספת של 20 אחוז לשכר המינימום, לקצבאות השונות ולפנסיות. הודות לשכר המינימום הגבוה ביותר באמריקה הלטינית, הצריכה גדלה תוך ימים באחוזים ניכרים, דווקא בצילו של המשבר הכלכלי. נכון, אנחנו לא ונצואלה. כאן הממשלה מתכננת קיצוצים בשכר ובגימלאות המובטלים, הנכים והילדים.

בבריטניה ובארצות נוספות באירופה, החליטו הממשלות להעלות את שיעורי המס שמשלמים התאגידים ובעלי שכר גבוה, במטרה להרחיב את בסיס התקציב. אנחנו לא בריטניה. כאן הממשלה דואגת להקלות נוספות במס לבעלי ההון.

בסין הרחוקה, מיישמת הממשלה מדיניות המשלבת הקמת עשרות מיליוני יחידות דיור חדשות באזורי הספר, גיוס מיליוני עובדים לטיפול בבעיות הסביבה והתארגנות של העובדים בתאגידים הזרים הגדולים – במטרת לחתום על הסכמי עבודה קיבוציים, שיעניקו תוספות שכר לעובדים.

נכון, אנחנו לא סין. קודם כל, כי כידוע אין מצוקת דיור בישראל. לפי דו״ח מבקר המדינה האחרון, בידי המדינה ישנם שני מיליארד שקלים להקמת שיכונים חדשים, אבל אין היא עושה שימוש בכספים אלה. ואם לא די בכך, למעלה משלושה שבועות שובתים המנחים באוניברסיטה הפתוחה, והממשלה אינה רואה את עצמה מחויבת לקיים את חוקי העבודה אפילו במוסדות המקבלים תקצוב ממלכתי.

תוכנית חירום חברתית חלופית

אז אנחנו לא סין, לא ונצואלה, לא איסלנד ולא בריטניה. אנחנו מדינה הנשלטת על ידי כת קנאית של חסידי הדת הניאו-ליברלית המקדשת את עקרונות השוק החופשי.

אבל גם כאן אפשר אחרת: ניתן לקדם תוכנית חירום כלכלית וחברתית בשירות השכירים, המובטלים והגמלאים. הנה התכנית המוצעת כחלופה לתוכניות של נתניהו ועיני:

- הבטחת עבודה למובטלים על ידי איסור על פיטורים – בייחוד בתאגידים ובארגונים ציבוריים ובבעלות ממלכתית, והעלאת דמי האבטלה לרמתם לפני 2001;
- החזרת כל התקציבים שנגזלו ממערכות החינוך, הבריאות וההשכלה הגבוהה; הקפאת שכר הלימוד באוניברסיטאות;
- הקמת מערך פנסיה ממלכתי בערבות המדינה וביטול הפרטת הקרנות;
- בניית רבבות יחידות דיור לזכאים במדינת ישראל (קרי: בתחומי הקו הירוק);
- פיתוח מקורות אנרגיה מתחדשים;
- חיזוק התאגידים בבעלות ממלכתית על ידי גיוס עובדים חדשים והצבת יעדי תעסוקה ממלכתיים;
- עידוד הקמת קואופרטיבים ותאגידים בבעלות ציבורית.

ומהיכן יבוא כל הכסף?

ביטול הטבות המס שניתנו לתאגידים ולבעלי השכר הגבוה בעשור האחרון; העלאת מס החברות מ-25% ל-40%; העלאת השתתפות המעבידים בתשלומי הביטוח הלאומי מ-5% ל-10% משכר העובדים – זה צעד ראשון.

ולכך חייבים להוסיף נסיגה מכל השטחים שנכבשו ב-1967 וחתימת הסכמים לשלום עם הפלסטינים והמדינות הערביות, ובכך להשיג חסכון אדיר בתקציב הצבאי.

אי-אמון ראשון בממשלת נתניהו

"הממשלה הזאת נולדה בחטא הן מבחינת מרכיביה והן מבחינת קווי היסוד שלה והתנהלותה המדינית והחברתית" – הדגיש ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), בהציגו במליאת הכנסת את ההצעה לאי-אמון בממשלה (5.5).

ממשלת נתניהו, ציין ברכה, מנסה להסיח את הדעת מחובתה לסיים את הכיבוש, הגורם סבל מתמשך לעם הפלסטיני, ולכן הקימה "ועדת זרים לטיפול באיום האירני". אך היא אינה מסתפקת בכך – הממשלה כבר החליטה על תוכנית להרחבת ההתנחלות מעלה אדומים, וזאת במטרה לחסום את הדרך בפני משא-ומתן מדיני.

לצרכים של שיווק בעולם, סגן שר החוץ, שאף הוא נמנה עם מפלגת הגזענים "ישראל ביתנו", הכריז, כי הממשלה בעצם מעוניינת לקדם את הרעיון של שתי מדינות לשני העמים. זו הונאה גלויה.

בהמשך דבריו ביקר ברכה בחריפות את התוכניות הכלכליות של הממשלה ואת הצעת "חוק ההסדרים". תוכניות אלה יפגעו קשות במובטלים ובמקבלי הקצבאות, בחינוך ובבריאות. גם התוכנית לשוב ולכפות מיזוגים על ישובים ערביים, וזאת לאחר שהכנסת ביטלה את המיזוגים האלה, היא צעד אנטי-דמוקרטי, שנועד למנוע מהיישובים הנוגעים בדבר (עוספיה, דלית אל כרמל, מג' אל-כרום, דיר אל אסד, בענה) עריכת בחירות מקומיות באוגוסט השנה.

לא לפגיעה בחולים

בהצעה לסדר היום (5.5), מתח ח"כ **עפו אגבאריה** (חד"ש) ביקורת על השירות הרפואי הלקוי, לו זוכות אוכלוסיות מוחלשות, ובעיקר האוכלוסייה הבדואית בדרום. חולשת השירות הרפואי בולטת במיוחד בתקופה של מגיפות, כגון זו המכונה "שפעת החזירים".

בהמשך דבריו ביקר אגבאריה את דחיית הקמתו של בית החולים באשדוד לשנת 2020, וקרא להקמתם של חדרי מיון קדמיים במקומות מרוחקים מבתי חולים.

ח"כ חנין השתתף בוועידת הברית האדומה-ירוקה בדנמרק

חבר הכנסת **דב חנין** (חד"ש) השתתף בסוף השבוע שעבר בוועידה של הברית האדומה-ירוקה של דנמרק, המיוצגת בפרלמנט המדינה הסקנדינבית.

ח"כ חנין הוזמן לדיוני הוועידה, כדי למסור את רשמיו לגבי מערכת הבחירות לראשות העיר ת"א-יפו ולגבי המערכה נגד מלחמת עזה הרצחנית, ולדווח על המצב הפוליטי בישראל בעקבות ניצחון הימין בבחירות האחרונות.

הברית האדומה-ירוקה הוקמה בדנמרק ב-1989 בידי שלוש מפלגות: השמאל הסוציאליסטי, המפלגה הקומוניסטית של דנמרק ומפלגת העובדים הסוציאליסטית, יחד עם פעילים עצמאיים. הברית היא למעשה חזית בין המפלגות; אך עם השנים נוספו לה פעילים רבים מן השורה, שאינם חברים במפלגות המייסדות. לברית קשרים הדוקים עם הנוער הסוציאליסטי, והיא נחשבת לסיעה השמאלית ביותר בפרלמנט בדנמרק. מאז הקמת הברית, היא לא הצטרפה לשום ממשלה.

הברית האדומה-ירוקה פעילה מאוד במערכה לסיום הכיבוש ולכינון מדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל.

ביוזמת ח"כ דב חנין

דיון חירום בכנסת על תוכנית הממשלה להפרטת הקרקעות

השדולה הסביבתית-חברתית בראשות ח"כ **דב חנין** (חד"ש) תקיים השבוע דיון חירום בנושא הרפורמה במינהל מקרקעי ישראל, שיעדה הפרטת קרקעות המדינה. הדיון יתקיים לבקשתה של החברה להגנת הטבע.

הרפורמה שאושרה בשבוע שעבר בידי ועדת השרים, במסגרת חוק ההסדרים, כוללת את העברת הבעלות על הקרקעות מידי מינהל מקרקעי ישראל לידי החוכרים בקרקעות עירוניות בישובים בני 100 אלף תושבים ומעלה, וכן הרחבה של סמכויות ועדות התכנון המקומיות.

הארגונים הסביבתיים מתריעים, כי זה מהלך חפוז, הטומן בחובו סכנה של ממש לעתיד המרחב הציבורי בישראל, לגורל השטחים הפתוחים ולאיכות הסביבה והחיים בארץ.

דו"ח של האגודה לזכויות האזרח:

אין מדיניות של דאגה למחוסרי דיור

בישראל אין מדיניות של דאגה למחוסרי הדיור, ואין איסוף נתונים על מספרם האמיתי - כך קובע הדו"ח "לחסרי הבית אין כתובת", שפרסמה האגודה לזכויות האזרח, לקראת כנס שערכה בתל אביב בשבוע שעבר.

נתוני המחקר מראים, כי בישראל גדול מספר מחוסרי הדיור בפועל פי כמה ממספר מחוסרי הדיור הזכאים לטיפול. מהמחקר עולה, כי בישראל קיימים נתונים מספריים רק לגבי דרי רחוב, שהם אנשים אשר באופן מעשי מתגוררים ברחוב. לעומת זאת, אין נתונים רשמיים לגבי מחוסרי דיור, הסובלים ממחסור בדיור קבוע, ונאלצים למצוא חלופות זמניות בבתי קרובים וחברים או בתנועה ממקום למקום.

דר רחוב, לפי הגדרות המנחות את העבודה הסוציאלית, הוא מי שמלאו לו 18 שנים, שמקום הלינה שלו הוא במרחב הציבורי, ואשר שרוי בהזנחה גופנית או נפשית או סובל מהפרעות אישיות. מכאן, שאם חד-הורית לארבעה ילדים, שהוצאה מביתה בשל חוב, ואשר עוברת מבית לבית בין קרוביה – אינה רשומה כחסרת דיור.

המחסור בנתונים, מציין הדו"ח, אינו מקרי, שכן הוא מבטא את המדיניות הממשלתית של התחמקות מאחריות לדאגה לדיור לחסרי דיור.

אשר לדרי הרחוב, נכון לשנת 2007, מספרם עמד על כ-3,000 איש. ברחבי הארץ קיימות רק 450 מיטות שנועדו לתת להם מקלט ללילה. לפי הנהלים, רשות מקומית צריכה להקים יחידת דרי רחוב, כאשר ברחובותיה מצויים 15 דרי רחוב, אך 20 רשויות מקומיות לפחות אינן מקיימות את המוטל עליהן בתחום זה.

מבצע מחיקת כתובות גזעניות

קבוצה של פעילים יהודים וערבים מהגליל תצא בערב חג השבועות למחוק כתובות גרפיטי, הקוראות לרצח ולגירוש אנשים על רקע מוצאם והשתייכותם. דוברת הקבוצה מסרה, כי המטרה היא להסיר כתובות המבקשות למחוק את עקרונות היסוד של חירות, צדק ושלום, החקוקים במגילת העצמאות של מדינת ישראל. היא הוסיפה, כי "כעם שסבל מגזענות ומרדיפות קשות לאורך כל ההיסטוריה שלו, לא נסכים לגילויי גזענות, ונקרא למימוש שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחי המדינה ולהשגת שלום עם שכנינו".

משפחת עופר נהנית לשחק את אלוהים

מאת **שרון שחף**

משפחת עופר תרמה 30 מיליון שקלים לבית החולים סורוקה. תמונה יפה של בני המשפחה עיטרה את הידיעה בעיתון. אחלה משפחה, משפחת עופר. חמה, אוהבת, ציונית.

בשבוע האחרון הוזכרו בני המשפחה פעמיים בגין תרומתם למדינה: פעם אחת – בשל תרומתם הכספית לבית החולים סורוקה; ופעם שנייה – כאשר השתתפו בדיון הטייקונים אצל בנימין נתניהו.

הם פשוט נורא רוצים לעזור לתושבי מדינת ישראל. זו הסיבה, שביד אחת הם מחזיקים במפעל מזהם ברמת חובב, ובשנייה - הם תורמים לבית החולים הסמוך, סורוקה. זו הסיבה, שביד אחת הם מייעצים לראש הממשלה הבא איך לנהל את המשק בתבונה, ובשנייה - הם קונים את נכסינו מהמדינה במחירי חיסול.

בתחילת 2004, מכרה המדינה את חלקה (49%) בבעלות על צים ל"חברה לישראל" שבשליטת משפחת עופר. "החברה לישראל" שילמה תמורת המניות כחצי מיליארד שקלים, והפכה בעלת השליטה הבלעדית. מבקר המדינה כתב על כך: "היה מקום לדרוש מחיר גבוה יותר גם נוכח הצעת הפתיחה של 'החברה לישראל', שהייתה נמוכה בהרבה מהסכום המזערי של הערכות השווי שנעשו לחברה".

באוקטובר 2003 הסתיים הזיכיון הבלעדי לזיקוק נפט של בז"ן (בתי הזיקוק) בחיפה. סמוך למועד סיום הזיכיון, חתמו הממשלה והחברה לישראל על הסכם לפיצול בז"ן ועל רכישת חלקה של החברה לישראל בבז"ן. בהסכם נקבע, כי המדינה תשלם 100-120 מיליון דולר עבור המניות של "החברה לישראל". למרות שהזיכיון של משפחת עופר הסתיים, והם היו אמורים פשוט ל"החזיר" את בז"ן, הם דרשו מחיר גבוה עבור החזרת רכוש ששייך למדינה.

אחרי שהמדינה ויתרה מיוזמתה על אוצרות הטבע של ים המלח והפריטה גם אותם, הסתבר בתחקיר של התוכנית "עובדה", כי לעובדי הקבלן ב"מפעלי ים המלח", שבשליטת משפחת עופר, אין משלמים זכויות סוציאליות וניתן לפטר אותם בכל רגע.

בשליטתה של משפחת עופר נמצא גם מפעל תרכובות ברום ברמת חובב. מחקרים של משרד הבריאות מוכיחים, כי יש קשר בין הזיהום של מפעלי רמת חובב לבין העלייה במספר חולי הסרטן בסביבה. בתוכנית "בולדוג" בערוץ 8 נחשף, כי למשפחת עופר יש מפעל נוסף לייצור ברום – בהולנד. אך שם, משום מה, המפעל אינו מזהם.

לא היה כדאי, שמשפחת עופר תטפל קודם בזיהום שהמפעל שלה גורם, לפני שהיא תורמת לבית החולים בבאר-שבע, שמטפל בחולים מהסביבה?

אם משפחת עופר מעוניינת באמת בשיפור מצבם של תושבי המדינה, היא יכולה להפעיל את הלובי הפוליטי החזק שעומד לרשותה, וללחוץ להגדלת סל הבריאות. היא יכולה גם להחזיר למדינה את ההטבות המופלגות שקיבלה. אבל לא. היא נהנית פעמיים לשחק את אלוהים: פעם אחת - לנצל משאבי טבע ולקבל מתנות מהמדינה, מאיתנו; ופעם נוספת - להעניק לנו מ"חסדיה" ולזכות אגב כך בהילת קדושים.

הגיע הזמן, משפחת עופר, שתפסיקו "לכבס" את הכסף שלנו, כדי לשפר את התדמית שלכם ותפסיקו לתת לנו צדקה.

ציור של אנה טיכו

לא תכרות כרם רעך / איתן קלינסקי

עָרִים בְּיִשְׂרָאֵל לוֹבְשׁוֹת זַיִת
זַיִת רַעֲנָן פְּרִי יְפֵה תֹּאַר
שֶׁנִּכְרַת מִתּוֹךְ רֶחֶם אִמּוֹ הוֹרָתוֹ
בְּכֶרֶם נָבוֹת בּוֹאֲכָה שׁוֹמְרוֹן.

לֹא יוֹנָה בָּאָה לְעֵת עֶרֶב בִּשְׂדֵרוֹת עִירִי
וַעֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ לְהַדֵּר חוּצוֹתֶיהָ,
בָּאוּ לְכָאן כְּפוּתִים כֶּרֶם וְזַיִת שֶׁעִירִי לֹא צִמְּחָה
גְּזָעִים כְּרוּתִים וּדְמוּעִים מְשׁוֹטְטִים מְצֻלָּקִים
גְּדָמִים מְדַמְּמִים וְכוֹאֲבִים תַּחַת שָׁמַיִם זָרִים,
שֶׁעִירִי תְּלָשָׁה מֵרֶחֶם אִמָּם
שֶׁבְּתַר לִבְתָרִים בּוֹכִים בִּדְמָמָה
בְּכֶרֶם נָבוֹת בּוֹאֲכָה שׁוֹמְרוֹן.

גְּדָמִים מְדַמְּמִים כְּרוּתִים מֵרֶחֶם אִמָּם
עָבְרוּ אֶת כָּל הַמַּחְסוֹמִים הַצָּהָלִיִּים בְּדַרְכָּם
מִכֶּרֶם נָבוֹת בּוֹאֲכָה שׁוֹמְרוֹן אֶל שָׁמַיִם זָרִים.

(מתוך: "מחזור שירי מחסום ועוד",
בהוצאת "ספרי עיתון 77")

אופנה חדשה באה לעולם. בשדרות ובכיכרות בערי ישראל צצים עצי זית המהדרים את הנוף האורבאני. אלה עצים שנכרתו מכרמי זית פלסטיניים.

לעתים אני מתלווה לרעייתי ולחברותיה, נשות שלום, היוצאות למחסום חווארה מדרום לשכם. באחת הפעמים, כשעצרנו בדרכנו בחניון במחסום תפוח, היינו עדים ליציאתן של שלוש משאיות עמוסות עצי זית כרותים בדרכן לישראל.

על השמאל להחזיר את האמון בפוליטיקה

בעקבות כנס פעילי השמאל "אפשר אחרת", שנערך בת"א ב-5 במאי.

מאת **יפעת סולל**

אפשר אחרת? תהה כל אחד שנכנס לאולם תיאטרון הסטודיו, ונכנסו רבים.

הכנס "אפשר אחרת" הזה היה שונה ממה שידענו בשמאל הישראלי עד עתה. לראשונה ישבו יחד חברים מחד"ש, ממרצ, מהתנועה הירוקה, ורבים שאינם חברים בשום מפלגה, בניסיון להציע אלטרנטיבה של שמאל ישראלי רחב ומאוחד. לא קיימנו דיון אידיאולוגי ולא הדגשנו את המפריד בינינו – אין ספק, התנהגות מוזרה לאנשי שמאל.

בין אנשי מרצ לאנשי חד"ש, לאנשי התנועה הירוקה ולאחרים, הנמנים עם מחנה השמאל, וגם בתוך כל אחת מהתנועות, ישנם הבדלים אידיאולוגים משמעותיים. ישנם הבדלים בנרטיבים, עליהם גדלנו; ישנם הבדלים בניתוח המערכת הפוליטית; ישנם הבדלים בהגדרות העצמיות (ציוניים/לא ציוניים; קומוניסטים/סוציאליסטים/סוציאל-דמוקרטים ועוד); וייתכן שישנם הבדלים אפילו בדמותה של המדינה האידיאלית, שרבים מאיתנו נושאים. השאלה הגדולה בעיניי היא, האם ישנן מטרות משותפות, אליהן אנחנו שואפים להגיע בעשר השנים הקרובות, והאם אנו מסכימים לגבי הדרכים, בהן צריך לנקוט כדי לנסות לממשן. נדמה לי, שהתשובה לשאלה זו היא חיובית, ואשר על כן מצבה של ישראל מחייב אותנו לפחות לנסות לבנות מהלך פוליטי משותף.

כיוון שלא מדובר (לא בשלב הזה, ואולי אף פעם לא) בהקמת מפלגה חדשה, קשה קצת להגדיר את ההתארגנות החדשה. בקרב המשתתפים רווחות תפיסות שונות לגבי מה צריך לקום ואיך צריך לפעול. לי נדמה, שהמשימה שעלינו לקחת על עצמנו, היא משימה יומרנית – לקומם את הדמוקרטיה הישראלית מחורבותיה.

ההצלחה הגדולה של השלטון הקפיטליסטי הישראלי, אינה ההצלחה הכלכלית (בלי לזלזל, כמובן, בהצלחה הכלכלית, שיוצרת העדפה מוחלטת לעשירים בישראל). ההצלחה הגדולה ביותר של הקפיטליזם הישראלי היא בריסוק האמונה של אזרחי ישראל שביכולתם להשפיע. זה האינטרס הקפיטליסטי העליון – לבלום את המעורבות האזרחית. כפי שהקפיטליזם מנסה לשכנע אותנו, שישנה "יד נעלמה" המנהלת את השוק ואין לנסות להתערב, כך הוא רוצה שהציבור יאמין, שאין לו דרך לשלוט בגורלו.

ההצלחה הזאת הגיעה להישגים מרשימים בבחירות האחרונות לכנסת, שהיו הציניות ביותר בתולדות ישראל. רוב רובו של הציבור הישראלי השתכנע, שכלל לא משנה מה יצביע בבחירות – התוצאה תהיה זהה. הציבור הישראלי כבר לא מאמין בהבדלים אידיאולוגים בין המפלגות, (במידה לא מבוטלת של צדק), ולכן הוא מסכים שימכרו לו מנהיגים כמו נעליים – לפי צו האופנה והעונות המתחלפות.

בנייה מחדש של אמון במערכת הפוליטית מצריכה מאמץ אדיר, ושותפות אקטיבית של הרבה מאד אנשים, שיעסקו במאבקים מקומיים בנושאי סביבה, חינוך, קהילה וזכויות עובדים. מדהים, עד כמה אנשים בודדים יכולים להשפיע על סביבתם, אם הם רק מאמינים בכוחם. התארגנות השמאל צריכה לסייע בכל סוג של התארגנות חברתית מקומית ולהעניק משמעות פוליטית רחבה לסך כל ההתארגנויות.

ההתארגנות הזאת צריכה להיות בעיקר בטוחה בערכיה ובעקרונותיה ולא לפחד ולא להתבייש לומר דברים ברורים. לא נצליח לשכנע בצדקת הדרך תוך שימוש במילים מכובסות ובהתחמקות ממונחים, שנדמה לנו שהציבור לא אוהב לשמוע. אין כאן עניין של מיתוג, של סיסמאות בחירות, או של הצגת מנהיג שיביא את הגאולה. זה מסלול ארוך וגם מייגע, שנועד לשכנע את הציבור לחזור ולהאמין, שניתן להפוך את ישראל למדינה, שכדאי ורוצים לחיות בה; לשכנע ביכולתה של ישראל להפסיק את הכיבוש ולחיות בשלום - בצד מדינה פלסטינית, שבירתה ירושלים, עם פתרון לבעיית הפליטים ועם הסדר שלום עם כל המדינות הערביות, על בסיס יוזמת הליגה הערבית; לשכנע שישראל יכולה להיות מדינה אזרחית – שאין בה מונופול אורתודוקסי, וכל אחד ואחת יכולים לחיות לפי אמונתם והשקפתם; לשכנע שישראל יכולה להיות מדינה אזרחית רב-תרבותית – שיש בה שוויון מהותי בין יהודים לערבים; לשכנע שאפשר לבנות כלכלה צודקת, סוציאליסטית, שאין בה העדפה לעשירים, שיש בה צדק חברתי וסביבתי, אשר לוקחת אחריות על אזרחיה ונותנת את השירותים שמדינה צריכה לתת.

הרבה אופטימיות הייתה בכינוס השמאל. רבים, שמעולם לא חשבו שיראו עצמם במסגרת אחת - ישבו יחד, כי פשוט אין ברירה, כי חייבים ליצור אלטרנטיבה שמאלית אידיאולוגית משמעותית ורחבה. ממש לא בטוח שנצליח. אבל אני סבורה, כי כאנשים פוליטיים, המאמינים שיש תוחלת למדינת ישראל, אנחנו חייבים לנסות להחזיר את האמון בפוליטיקה הישראלית – להקים התארגנות פוליטית לא צינית, שמאמינה בדרכה, ועל כן גם יכולה לגרום לאחרים להאמין. בארצות-הברית הגדולה, הקפיטליסטית, זה הצליח, אז אולי גם אנו יכולים?

יפעת סולל היא משפטנית בתחום זכויות עובדים וחברת הנהלת מרצ.

בשולי כנס השמאל

הכנס רב-המשתתפים "אפשר אחרת" הקרין רצון טוב בשותפות פוליטית מחברת, במטרה לגבש חלופה יהודית-ערבית מוחשית לימין הכלכלי והגזעני.

אולם כדי לגבש חלופה כזאת, שתוכל להשפיע באופן ציבורי רחב, על ההתארגנות השמאלית החדשה להשקיע מאמצים מיוחדים בטוויית קשרים עם קבוצות ופעילים, שלא נמנו עד כה עם השמאל המאורגן. בהפגנות ה-1 במאי שמענו דוברות ודוברים שבאו ממאבקים מעמדיים וחברתיים, והאתגר הוא – לנהל איתם דיאלוג, כדי להביא אותם ואת חבריהם להתארגנות החדשה של השמאל.

ת"ג

הצד הפוליטי של שירת האי-גיון

האופי הישראלי חסר-המעמדות לכאורה, מביא כותבים לנסות להיבדל.

מאת **רועי ארד**

על "שני חורים במניפה"
ספר השירים של מאירה מרום

מאירה מרום פרסמה את ״שני חורים למניפה״ כחוברת שהודפסה על דפים צבעוניים וחולקה חינם. ״העם השבדי כה אפתי / לחשמל הזה הסטטי״, היא כותבת. והיא צודקת.

כיוון שלא עמדו מאחוריה הוצאה מכובדת, או מערך יחצ״נות, היא לא קיבלה שום ביקורת בעיתונות המודפסת או זו האינטרנטית. הספר הוא גם לא ספר שירה סטנדרטי, אלא ספר של שירת אי-גיון (נונסנס), כך שהמעמד שלו לא ברור כשירה, ומבהיל את מעט המבקרים, שעדיין עוסקים בתחום השירה ומנסים לשמור על שם מכובד.

ז׳אנר האי-גיון, שירת הנונסנס, הוא סוגה של התנגדות להירככיות ולסדר. הוא הופך את כולם לשווים: החיה והגנרל, העם השודדי והמסרק, סמי עופר וגבותיו. למעשה, תחת המטריה הטווסית (או הטווס המטרייתי) של האי-גיון, ניתן לומר הכול, כל עוד החרוז הדוק והמילים קורצניות. בניגוד לסאטירה המוכרת לנו, בה הכותב יהרהר בזיבורית מוחו אם זה פוגע, או מוגזם. הסטיריקן יכול לומר דברים רבים על רבין, אבל לא יוכל להשוות את איכויותיו לאלו של תרווד, למשל.

הז׳אנר לא קנה לו הצלחה גדולה בארץ. אולי מלבד ספרי הילדים וחוברות הצביעה המעולות של עודד בורלא, שנמכרו היטב. אך בדרך כלל אלה לא נספרים כספרות רצינית. אולי דווקא כי הוא מתאים למדינות מעונבות יותר, ולמעשה תפקידו הוא לשחרר מעמדות.

בגלל הדחיפוּת, הכתיבה הסאטירית וההומוריסטית כאן נשענת בדרך כלל על היגיון בריא, קוהרנטיות ושיקול דעת. היוצרים הישראלים משייכים עצמם בעצומות ל״מחנה השפוי״. האופי הישראלי הקליל והצבעוני, חסר-המעמדות לכאורה, מביא את הכותבים לנסות להיבדל מהציבור הרחב באפרוריות מהודרת. על אחת כמה וכמה, נכון הדבר אצל המשורר העברי. על כיף אין מה לדבר. וגם אם יש איזה צעד לכיוון ההנאה, תמיד נדרש איזה ערך מוסף מעיק, שימרר מעט את מצפון הקורא.

אולי בגלל שהמצב הישראלי הוא קונצרט במנעד של סוגי טמטום שונים ומשונים, כתיבה בז׳אנר האי-גיון לא נראית לרבים כאמצעי לחתור לקראת משהו חדש, אלא כשעשוע מילולי, שיש להתייחס אליו בסלחנות, אמנות שמקומה בין ספרות ומקרמה.

אני מקווה שהספר היפה הזה של מאירה מרום יפתח דרך חדשה לז׳אנר הדחוי והחתרני הזה.

באשו, המשורר היפני, אמר למשוררים שייעץ להם, שעליהם תמיד לשאוף לקלילות. מאירה מרום הצליחה להגיע לגובה הזה.

עמילן / מאירה מרום

איגוד של תשע אנפות נחת בשטח עירוני,
ניתר אל אחורי מרכול, מצא דמעות של חנווני,
"את צרותיך", הן אמרו, "חלוק, וכך יקטן עולן",
- "כל צרותיי – צרה אחת. הכל בגלל העמילן"
הָנְהֵן הן הנהנו מיד, "צריך כל כך להישמר,
צריך כל כך להתגונן מפני רוגזו של פולימר",
- "עוקלו כל נכסיי", ייבב, "כשלו גם עיסקאות נדל"ן,
ונגזלה ירושתי. הכל בגלל העמילן"
"אבוי!" קראו האנפות, "קורבן אתה לבְּרוֹך מוכר,
על כן אין אנו ממליצות לתת אמון ברב-סוכר".
- "הוזהרתי על-ידי בנותיי, אך לא שמעתי בקולן;
נתקפתי אולקוס וטחורים, הכל בגלל העמילן!
ואם לא די בכך" הוסיף, דומע, "פרדתי מונשמת,
וזה אחרי שאשתקד פשטה בפרוותה כינמת,
וגבינותיה כבר החמיצו, אי אפשר עוד לאוכלן,
ובמולדובה קור כלבים, הכל בגלל העמילן.
העיתונות תמימת דעים שסחורתי אינה מומלצת,
ורק אתמול ראיתי שסק שנראה לי כמו מפלצת,
גם אובחנו אצלי עששת, אסטְמה וגמישות מוגזמת,
וזאת נוסף על צליאק ופראנויה מתקדמת,
והספרוּת כולה גורסת שאותן צרות כולן,
אינן סותרות את הסיסמא:'הכל בגלל העמילן'.
ההוכחות רק מתרבות, ומה נותר לומר מולן?
מול אי-סתירה כה תקיפה? 'הכל בגלל העמילן'!
מול שיבושים של השפה? 'הכל בגלל העמילן'!
מול שני חורים בְּמניפה? 'הכל בגלל העמילן'!
מול נדנודים של אנפה? 'הכל בגלל העמילן'! "

שבוע רביעי שובתים באוניברסיטה הפתוחה

"2 !" # $%&'"() *++"(&,-.)"(/ 0%' ,1("&#) (""""
+"&%/+ '3'" '&% ')"&% "'(& '("#*")+ - "2)&,'4 '-"& +&"
"0(504("'2 !,' 5 " ("&&* "%'.,*. "%')*(6%"71")(+- "
6 &&'*'")*++," 5'1+'" *,-
"#,+"< =',4#"-,)<";,$%1(" $! ," - +(", $.("96:8'""""
"%0+"& $-">.,%."2(-,&.)"(/ 0%' ,1("&1 * "#*"(& '
"6 &',*("&,* %="#,++"&,5+-&)("&1"&/,, +"%*1"2;,%
"(/ 0%' ,1("#*""";,-/ -'(""; !5"")"2, -'(" $.+(""""
"6(1 * ("#*" /%.("(&' "#4">%,+*#>"(= "20 ,$"(-,&.)
" $" ,5+"&'%5'", -'("%*1)"2%&, "(#,=$"(&) " &4&.)
";,.#/"% *)+"&%?4',",')%'"'*"2(/ 0%' ,1("#<)+'
6 $.+("%-1"'54"=

" 1%5 "2(&'*' "#'-# ")#) ()) "&,, 0 "&%$0+'""""
" '+' "1#"#(&(#" %,+1*"2 %,4 *#"1,'#" / =,/0
" $ "-,% "(&,1'"6 %,)*" " %=-' "1#1" "2(/ 0%' ,1)
";-'(#" / =,/0(",#), "(.#"2(4=,("(#)())"(+0%.
"6 - +# "&,#/+)"&*$)"1## " $" =,+#)"&" * "@,0'
"2'&) " ('*"2 ,& .8 ,1" '&)+" - +#"(%$ "* $"(#)())
",+&- * " - + "71"2%)*" #,* "1# " &',* " - +#")
6,1,#+'" %)*" (#" #,* "3" &',*" 1*

הסטודנטים במאבק נגד התנכלות הממשלה להשכלה הגבוהה

",+ 5"((,'$"(#)*(#"&,=0,+(" *1%," / =,/0("$! """"
"8""&%&,)*""21<&"&/ 0%' ,1' "" %- "0)"96:8'"%5,')
" $",.&&*("0")"(#)*()(,'$("()<6"'") $)"#4+%4"(&)"(#4" $)<
"&,1/ 0%' ,1' " / =,/0"2&,1/ 0%' ,1' "#$0)"%'-
"%<,, "2A ',5*%) "#1 = ">.,%. "4=+) "%* "2&,##)+),
6; 5#1"'1?")<-"(! #1,5)
"%+1"21<&"&/ 0%' ,1+"%)'";/.*+"2#$0"'1?"%,0.,%.""""
"6<&5,- "/.*+' "0.1 ";, !<" "(#*++# "5 4+ "1,(*)
" #,4'",+)"((,'$("(#)*(#"&0- &+"(#*++(<"2, %'=#
"+"',*- "1#,"2;,=" #' "8"#,0 -"2A,! ."2(% "8";,&-&)
6<(#,-"(5 5-";1)"*" "64$.
")"2%+1 "#1%* ' " / =,/0(";,$%1 "%<, "25? 1 "#1 & """"
"3" ";##)'," "2&,*#-("&,')*' "=+& "4,$.# ";,!%)
"=$ " -%?1("##) " 4 "@&,*+ "5'1+ "' -+"2 / =,/0)
6*%,*(+"%,54#"7 %!*"2&4*,."&, =+
"BC6:8' ",+ 5 " +=51(" #$0," / =,/0("&=,$1""""
"(& '*#"(')0("61<&"&/ 0%' ,1'"(4*"&'"(1-+"&&'*
"#(+"2&,1 ,'*-"&,4,!5+("&1"=0'0#"1#"%!,1("&,,)"8
"6=,+#("%)*"*,# *#"1 '(#"7)',"2 /.*+," 504
"=!#"&, ,?(("%!,1("&,% ?$<")",%+1" / =,/0("&=,$1'""""
"@0,("=,4"6<(% %'" ,#"&,% &,+"1#"()/ 0%' ,1("&, =+
"&,% ?$(<")"21<&' " / =,/0("&=,$1 "%<, "2$%' =#,$"#$
6<) %,%4*"%=$'";(" / =,/0("#4"&,#/,+)

עובדי סולתם נאבקים בפיטורים

"%'4*"4,'*'"(4=,)" 4 5, '"" < &#,0<"#4.+"&#) (""""
"B:C8) "%/.#"(&,,)'(" " ='4,(" "=4,,# "2&,%=&0(#,
" #)(#)(",'!+" 1<"2#4.+(" ='4"DCC"; '+" 5 &," =',4
" 1"()"2 %+,1"&,%=&0('"6< =5('"%.&* "1#"#4.+("#"*
"(%'0("&,. 01" =',4(",)%4 "2 , 1("&1"% 0&"1#"(#) ())
"6#4.+'"(=,'4("&1"*'*#",# -& ,"(1-‡

<table>
<tr><td>

הגדה השמאלית

1<&"2EC" 4("=-1

העולם של שלשום

סדרת מפגשים בימי שני בשעה 20.00

;,+ 0"4*,("F;$%1+

F&,1'("&,* $.)

:B96"3"שמשון ביכלר,"(#)#;F"**משבר הכלכלה הפוליטית והתמוטטות יחסי השליטה**

:G:6"3"נועם יורן, אריאלה אזולאי, תמר גוז'נסקי, יהושע סימון רב-שיח: **מה אפשר לעשות?**

1+'"GH"2&'*'

רטרוספקטיבה לבימאי התיעודי

אבי מוגרבי

17.30 סרטו "יום הולדת שמח, מר מוגרבי",

18.45 סרטו "נקם אחת משתי עיני",

20.30 רב-שיח בנושא קולנוע וכיבוש, ולאחריו הקרנת סרטו החדש "Z32"

</td></tr>
<tr><td>

מכללת הגדה השמאלית

1<&"2EC" 4("=-1

פוליטיקה שמאלית במציאות ימנית

קורס בן שלושה מפגשים בימי ג' בשעה 20.00, בהנחייתו של ד"ר **דב חנין**

מועדי המפגשים: 19.5, 26.5, 2.6.

6 #5*"G:"3"=-1"*$.+"&,#4"J#5*"IC"0%,5("&,#4

G:CBIIG8C:D"F(+*%(#

</td></tr>
<tr><td>

חוג אחווה חיפה

HK";, %,$8;'">=*

2BK6HC"(4*'"2 1+'"GB"2>(" , '

מלחמת עזה והבחירות לכנסת היבטים אקטואליים ופרספקטיבה היסטורית

1<&">,1",**משה צוקרמן**">.,%."F(!%+)

</td></tr>
</table>